

Nieuwsbrief 3

June 2011

MiSRaR halverwege

Het project MiSRaR waarin kennis en ervaringen op het terrein van risicobeheersing en ruimtelijke inrichting worden uitgewisseld is in het voorjaar van 2010 gestart. MiSRaR wordt gefinancierd door het Interreg IVC-programma. Het wordt uitgevoerd door zeven partners. De veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid is lead partner in het project. Andere partners zijn de gemeente Tallinn (Estland), de region Epirus (Griekenland), de provincie Forli-Cesena (Italië), de gemeenten Aveiro en Mirandela (Portugal) en de Euro Perspectief Foundation (Bulgarije). Het project loopt drie jaar waarvan inmiddels anderhalf jaar verstreken is.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ

Wisseling partnerschap

Per 1 januari 2011 hield de prefectuur Thesprotia op te bestaan. Inmiddels is de region Epirus, waarvan de prefectuur Thesprotia deel uit maakte, als nieuwe partner toegetreden. Deze wisseling heeft geen ingrijpende gevolgen voor het project.

Focus 3e haljaar MiSRaR

MiSRaR stond in 2010 in het teken van de risicoanalyse en de politiek bestuurlijke evaluatie. In 2011 werd gestart met het bespreken van het onderdeel capaciteitsanalyse en het bediscussiëren van daadwerkelijke mitigation mogelijkheden. Door de partners ingebrachte voorbeelden werden besproken aan de hand van het concept van "meerlaagse veiligheid".

Dordrecht

Het eerste seminar dit jaar vond begin februari plaats in Dordrecht. Er werden diverse werkbezoeken gebracht. In Strijen werd met leden van de landelijke regiegroep N2000 (www.natura2000.nl) en de terreinbeheerder van gedachten gewisseld over het opstellen van managementplannen en het inspelen op calamiteiten zoals het overtrekken van een gifwolk veroorzaakt door de brand in het nabijgelegen Moerdijk.

Het hydrological research laboratory werd bezocht waar medewerkers van het instituut voor deltatechnologie, Deltares en het waterschap Hollandse Delta presentaties gaven over de Nederlandse aanpak van overstromingsrisico's.

In de veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (www.vnog.nl) werden met de groep ervaringen en inzichten uitgewisseld in relatie tot de aanpak van natuurbranden.

Verder bezocht de groep het multidisciplinaire oefencentrum in Dordrecht (www.safetycenter.com) waar een presentatie werd gegeven over de wijze waarop de gemeente Dordrecht omgaat met vraagstukken van externe veiligheid gerelateerd aan de Dordtse Zeehaven. Aansluitend werd een werkbezoek gebracht aan *Standic bulk liquids storage and distribution* (www.standic.com) Directie en medewerkers gaven daar een goede indruk van het bedrijf en de veiligheidsmaatregelen die genomen worden om calamiteiten met gevaarlijke stoffen te voorkomen.

Tijdens het seminar werd geoefend met het toepassen van het instrument "capacity analysis" op drie, door de partners ingebrachte cases: forest fire op de Veluwe, het aanleggen van een nieuwe goederenhaven in Thesprotia en overstromingsrisico's in Aveiro.

Doel was enerzijds om vertrouwd te raken met het instrument en anderzijds het helpen van partners die een case hadden ingebracht met feitelijke adviezen door de overige partners, steunend op eigen ervaringen met het onderwerp.

De partners presenteerden daarnaast hun werkwijze en ervaring op het gebied van capability assessment aan de hand van een vooraf ingevulde questionnaire.

Door ZHZ werd een presentatie gegeven over twee grote incidenten waar zij in januari 2011 mee werden geconfronteerd. Een grote chemie-brand in Moerdijk, waarbij de dichte rook over een deel van de regio trok en tot grote onrust leidde bij de bevolking en een brand in enkele wagons met gevaarlijke stoffen op het rangeerterrein Kijfhoek.

Mirandela

Het 2e seminar vond in april plaats in Mirandela en werd gecombineerd met de 2e stuurgroepvergadering.

De groep bezocht de worstfabriek "Topiteu". De eigenaar leidde de groep rond in de fabriek en gaf uitleg bij de veiligheidsmaatregelen die genomen worden. Daarna werd een bezoek gebracht aan een dam bij de "Ponte Acude". De dam zorgt voor electriciteitsopwekking maar geeft ook de mogelijkheid om de waterstanden te reguleren. Er zullen nog meer dammen worden gebouwd waardoor de kans op overstroming 15% zal afnemen.

Tenslotte werd een bezoek gebracht aan de brandweer en ambulancedienst waar uitleg werd gegeven over de organisatie en het materieel dat gebruikt wordt bij het bestrijden van bosbranden.

Gedurende de ochtend werden door de partners verschillende cases ingebracht. In subgroepen werden deze cases besproken waarna er plenair werd teruggekoppeld.

Mirandela en Epirus schetsten de wijze waarop zij omgaan met bosbrandrisico's. Mirandela werkt hieraan aan de hand van de uitgangspunten van meerlaagse veiligheid zoals in eerdere seminars besproken. Aan de basis staat een risk map, gemaakt conform de in Portugal geldende nationale guideline. Bij de prioritering van maatregelen wordt uitgegaan van deze riskmaps waarbij de economische waarde meegewogen wordt in de bepaling van de kwetsbaarheid. Ook werd gesproken over het adviseren bij ruimtelijke planning, de verplichting tot 'cleaning', inzet van speciale politieteams het inrichten van observatiepunten en het verzorgen van extra watertoevoer.

Nadrukkelijk werd stilgestaan bij het spanningsveld tussen de eisen die natuurbeschermingsprogramma's stellen en de noodzaak tot het nemen van mitigerende maatregelen. De partners kwamen tot de conclusie dat het wenselijk zou zijn als managementplannen in bijvoorbeeld N2000 gebieden verplicht een veiligheidsparagraaf zouden moeten bevatten. Ook werd besproken dat een forse kansreductie zou kunnen worden bereikt als, door bijvoorbeeld een beter doordachte regelgeving, economische belangen bij natuurbranden zouden worden weggenomen

ZHZ presenteerde de wijze waarop in de regio het transport van gevaarlijke stoffen wordt gereguleerd met gebruik van maatregelen uit alle drie de lagen van de meerlaagse veiligheid. Daarbij is er een intensieve samenwerking tussen de verschillende bestuurslagen die ieder hun eigen bevoegdheden hebben.

ZHZ vraagt zich af of de overheid niet veel strigenter om moet gaan met het toestaan van allerlei vervoersbewegingen die niet absoluut noodzakelijk zijn maar een gevolg van het feit dat bedrijven hun winsten willen optimaliseren. ZHZ zou het gebruik van buisleidingen en transport over het water graag gestimuleerd zien door de Europese en rijksoverheid.

Gabrovo

Het 3^e seminar vond plaats in juni, in de stad Gabrovo in Bulgarije. In Gabrovo werd het subonderwerp "mitigationmaatregelen" afgesloten.

In Gabrovo werd het Bulgaria national park bezocht waar berghellingen, waar sprake is geweest van een landverschuiving, worden hersteld. Op de hellingen worden verschillende technieken toegepast om de flora de kans te geven te herstellen en verdere erosie te voorkomen. Door waterbeheersmaatregelen worden toekomstige landslides voorkomen. In 2002 is het natuurgebied uitgeroepen als natuurpark. Het is 22.000 hectare groot en onderdeel van NATURA 2000. Door de groep werd een daadwerkelijke bijdrage geleverd aan het herstel door het planten van bomen.

De groep bezocht ook de kindercrèche "Duga". Hier werd een afsluitende les over veiligheid bijgewoond. Brandweer en civil protection werken samen met ouders en leerkrachten aan dit project om kinderen al spelenderwijs te leren wat ze moeten doen in geval van een aardbeving, overstroming of brand. Op de website van het ministerie van Binnenlandse Zaken is hierover een algemeen handboek te vinden. De lessen passen in een breder programma voor alle school niveaus.

In het seminar werd gesproken over het overstromingsrisico ten gevolge van hoge waterstanden in de Jantran rivier. Door de groep werd levendig gediscussieerd over mogelijke mitigationmaatregelen. Ook hier kwam het spanningsveld

tussen veiligheid en natuurbescherming aan de orde. Dit speelt ook in Epirus waar de rivier Kalamas door overstromingen voor grote economische schade zorgt. Diverse maatregelen werden besproken. Epirus gaf aan dat geldgebrek en het niet goed kunnen inschatten van de feitelijke gevolgen van maatregelen een goede mitigationstrategie in de weg staan.

Met de collega's van Aveiro werd gesproken over mogelijke maatregelen die genomen kunnen worden om overstromingen in en rond de stad te voorkomen of de gevolgen in te perken. Naar aanleiding van discussies in eerdere seminars is Aveiro gestart met het in kaart brengen van de kwetsbare infrastructuur. Een uitdaging voor Aveiro is het inrichten van de communicatie voor het waarschuwen van de bevolking en zij zijn erg geïnteresseerd in cell broadcasting en werken met rampenzenders zoals in een eerder seminar besproken.

Forli presenteerde haar maatregelen ter voorkoming van bosbranden. Door Europa en regiofondsen gefinancierd maatregelen bestaan ondermeer uit het (her)inrichten van de interne structuur van het bos. Ook wordt de brandweezorg verbeterd. Elke 10 jaar stelt de provincie een "settlement plan" op. Hierbij wordt geanalyseerd welke middelen er nodig zijn en er wordt een prioriteitenlijst gemaakt. Er moet daarbij rekening worden gehouden met de impact op de omgeving omdat het gebied onderdeel is van N 2000.

Een nieuw probleem zijn de privaat beheerde bossen. Een Europese richtlijn die private beheerders van bossen verplicht mee te werken aan maatregelen van de overheid en een economische prikkel zouden de veiligheid kunnen vergroten.

ZHZ ging in op het MARE project, waarbij het doel voor Dordrecht is om een klimaatbestendig en zelfredzaam eiland te creëren door toepassing Meerlaagsveiligheid. Dijken en dammen in de rivieren worden gecombineerd

met stedenbouwkundige maatregelen en het voorbereiden van hulpverleningsmaatregelen om de verwachte stijging van de zee- en rivierstand in 2050 op te kunnen vangen.

Tallinn stelt zich als doel de brandveiligheid te vergroten in Noord Tallinn, een gebied met veel, vaak verlaten houten huizen en vallend onder Natura 2000. De huizen worden in de regel niet bewoond door de eigenaren, er is geen geld om de huizen te verbouwen in lijn met de monumentenregelgeving en de huizen zijn vaak niet verzekerd. Er is bij private partijen daardoor weinig motivatie om maatregelen te nemen. Er wordt gewerkt aan betere wetgeving om eigenaren te dwingen veiligheidsmaatregelen te nemen.

Ervaringen tot nu toe

De afgelopen periode lag de focus op het vertalen van de risicoanalyses naar voorstellen voor 'mitigation policies'. Hiervoor is de aanpak van de zogenoemde 'capability assessment' gediscussieerd en uitgetoetst. Deze aanpak is bedoeld om door middel van nadere scenarioanalyses in alle lagen van het meerlaagse veiligheidsconcept slimme maatregelen te bedenken. Het gaat daarbij zowel om het reduceren van kans, effecten en kwetsbaarheden, als het verbeteren van het respons- en herstelvermogen door middel van ruimtelijke

ordering. Aan de hand van casuïstiek hebben de partners onderzoek gedaan naar concrete ruimtelijke orderingsmaatregelen voor verschillende soorten risico's. Belangrijk leerpunt voor alle partners was het belang van het bouwen van een goed netwerk. Geen enkele overheidsinstanties houdt als enige de sleutel in handen tot succesvolle mitigation policies. Alleen door samenwerking met alle relevante partners, vanuit een gedeelde probleemdefinitie, kan daadwerkelijk veiligheidswinst worden geboekt. Het bouwen van een netwerk en lobbyen voor beleid komt daarom de komende periode nadrukkelijk terug in de seminars.

Vooruitblik

De komende maanden zal het partnerschap zich vooral concentreren op het het daadwerkelijk opstellen van een mitigationplan. Daarbij zal het niet alleen gaan om het plan zelf, maar ook over de financiering, juridische kaders en het lobbywerk om een mitigationplan daadwerkelijk aangenomen en gefinancierd te krijgen. De seminars hierover zullen plaatsvinden in Epirus (september), Aveiro (oktober) en Tallinn (november).

Communicatie

Inmiddels is ook een aanvang gemaakt met het maken van de drie brochures en het handboek. De stuurgroep heeft gekozen voor een opzet waarbij het handboek zoveel mogelijk digitaal ter beschikking komt en "begeleid" wordt door drie papieren brochures. De aanbesteding voor het schrijven van de brochures en het handboek heeft inmiddels plaatsgevonden.

In Nederland is MiSRaR besproken in een nationaal overleg van projectleiders regionaal risicoprofiel van de 25 veiligheidsregio. Met hen is gediscussieerd over de lessen voor de Nederlandse methode uit de aanpak van de andere partnerlanden. Zo wordt de aandacht voor kwetsbaarheden als een nuttige aanvulling gezien voor Nederland. Verder is MiSRaR diverse keren onderwerp van gesprek geweest in de werkgroep Nationale Risicobeoordeling van het ministerie van Veiligheid en Justitie. Overwogen wordt de ideeën uit MiSRaR over de aanpak van capability assessment door te voeren in de Nederlandse Nationale Veiligheid. In Portugal heeft de projectleider van Aveiro een lezing gehouden voor de universiteit in die stad. Gedurende het halfjaar zijn er verschillende persberichten verschenen waarin aandacht wordt geschonken aan de werkzaamheden van MiSRaR.

